

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

Б И Л Т Е Н

НА

УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ

Број 1092

Скопје, 15 јануари 2015 година

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА) ЗА
НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): РАНОХРИСТИЈАНСКА
УМЕТНОСТ, СРЕДНОВЕКОВНА ЗАПАДНА УМЕТНОСТ,
БИБЛИОТЕКАРСТВО, МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТОРИЈАТА НА
УМЕТНОСТ, МЕТОДОЛОШКИ ПРАКТИКУМ И МЕТОДОЛОГИЈА НА
НАУЧНИТЕ ИСТРАЖУВАЊА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ**

Врз основа на член 63 и член 132, став 2 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/2008, 103/2008, 162/2008, 26/2009) член 183 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, член 46, став 1 Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XII редовна седница одржана на 19. 12. 2014 година, донесе Одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: ред. проф. д-р Марина Вицеља Матијашиќ, ред. проф. д-р Александар Атанасовски, ред. проф. д-р Весна Димитриеска, за избор на наставник во сите звања за научните области (дисциплини): средновековна западна уметност, ранохристијанска уметност, библиотекарство, методологија на историјата на уметноста, методолошки практикум и методологија на научните истражувања. Комисијата утврди дека на распишаниот конкурс во весникот „Дневник“ од 29-30.11. 2014 година се пријави само еден кандидат, д-р Снежана Филипова, вонреден професор на Институтот за историја на уметноста и археологија при Филозофскиот факултет во Скопје. По прегледот и оценката на доставените материјали, а според решението на Филозофскиот факултет бр. 04-2815/3 од 22. 12. 2014 година, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци за кандидатката

Д-р Снежана Филипова е родена на 8.3.1965 година во Скопје, каде што завршила основно училиште и гимназија. Во 1987 година дипломирала на Филозофскиот факултет во Скопје на ННСГ за историја на уметноста со археологија со завиден среден успех 9,90, за што ја добила наградата на Херберт Манинг. Постдипломски студии запишала во 1989 година на Филозофскиот факултет во Белград, на Одделението за историја на уметноста. Испитите ги завршила со просечен успех 10, а постдипломските студии ги продолжила и завршила на насоката Медиевалистика на

Централноевропскиот универзитет во Будимпешта во 1994 година со одбрана на магистерскиот труд: „Архитектонска декоративна скулптура во Македонија во 5/6 и 11/12 век”. Во учебната 1995/96 година д-р Снежана Филипова реализирала едно семестрален студиски престој на Институтот за уметност „Кортолд” (Courtauld Institute of Art) во Лондон под менторство на светски познатиот византолог проф. д-р Робин Кормак. Во септември 1997 г. реализирала студиски престој на Институтот за византиска археологија на Аристотеловиот универзитетот во Солун, кај проф. Аристотелис Мензос, а во периодот од јуни до август 2001 добила грант за летната школа на Филозофскиот факултет во Атина, а во текот на јули-август 2002 и февруари 2004 престојувала и ги користела ресурсите на библиотеката на Француската школа во Атина.

Докторирала во јануари 2005 година на Филозофскиот факултет во Белград, на Институтот за историја на уметност кај проф. Марица Шупут.

Наставно-образовна дејност

Д-р Снежана Филипова е вработена како приправник на ННСГ за историја на уметноста со археологија во 1988 година, а во следната 1989 година е избрана за помлад асистент по предметот *оџшџа исџорија на умеџносџа - среден век* кај проф. Петар Миљковиќ Пепек. Во 1995 година, таа е избрана за асистент по истиот предмети, а во 1998 година е назначена за асистент вклучен во наставата. Во овој период (1996/97), таа ја реализира и наставата по општиот курс по *исџорија на умеџносџа* на Факултетот за драмски уметности во Скопје. Од 2002 до 2006 година, д-р Снежана Филипова е ангажирана и во наставата по предметот *исџорија на средновековнаџа умеџносџа (оџшџ курс)* на Факултетот за ликовни уметности во Скопје. Во септември 2005 година д-р Филипова е избрана во звањето доцент, а во мај 2010 година е избрана за вонреден професор.

Наставниот ангажман на **додипломските студии** (ЕКТС) на вонр. проф. д-р Снежана Филипова од 2010 до 2014 година се одвива преку реализација на три задолжителни предмети на матичниот институт: *средновековна европска умеџносџа 1*, *средновековна европска умеџносџа 2* и *меџодолоџија на исџоријаџа на умеџносџа*, и преку два изборни предмета на матичниот институт (на двете насоки: историја на уметноста и археологија), а од 2014 година и на Институтот за историја: (основи на *хералдикаџа и хералдика на Македонија (балкански конџексџа)*), а нејзиниот ангажман ги вклучува и новоиновираните предмети (со последните промени на наставната програма) *Меџодолошки џрактџикум* и *Средновековни ризници*.

Вонр. проф. д-р Снежана Филипова редовно одржува консултации со студентите од првиот циклус (1,2 поена), а во изминатиот период била ментор (0,8 поени) и член на комисија за оцена и одбрана на 20 дипломски работи (2 поена).

Нејзиниот наставно-образовен ангажман опфаќа широк временски дијапазон и обемен наставен материјал на теми од областа на средновековната уметност и култура во сите медиуми (82,3 поени).

За овој наставно-образовен ангажман, кандидатката изработила студиозно подготвени материјали за наставата - 5 интерни скрипти за предавања, 3 интерни скрипти за вежби и 6 пакет материјали меѓу кои и презентации во пауер поинт, датотеки на сканирани слики, избор од најважни стручни текстови и речник на стручни термини за предметите средновековна европска уметност 1, средновековна европска уметност 2, *методологија на историјата на уметноста*, *основи на хералдика и хералдика на Македонија (балкански контекст)* и *методолошки практикум* (вкупно 35 поени). За потребите на наставата, д-р Снежана Филипова направила и превод на книгата на Јан Биатостоцки, *Повијесни уметности и хуманистичке знаосии*, Загреб 1986, превод на дел од книга на Јозеф Гартнер, Марсел Побе, *Галиа Романика*, Југославија: Београд 1964, како и превод на статијата за студентите од насоката археологија на Вујадин Иванишевиќ, *Развој Хералдике у Средновековној Србији*, *ЗРВИ 41* (2004), 213-234.

Од 2005 година, д-р Филипова е активно вклучена на **постдипломските студии** (II циклус) на Институтот за историја на уметноста и археологија. На насоката античка уметност ги предава трите задолжителни предмети: *методологија на научните истражувања*, *историја на уметноста*, *уметноста на доцната Антика и раното христијанство - корелации*.

Таа е носител на насоката средновековна уметност во Европа во која е реализатор на предметите: *ликовни уметности во Европа 3-15 век*, *уметноста меѓу Истокоот и Западоот (11-14 век)* и *средновековна скулптура*. На насоката ликовна и визуелна семиотика го предава предметот *хералдички систем на знаци*.

На трет циклус студии на ННСГ Историја е еден од предавачите на предметот *групиот во средновековието*.

Со последните промени на наставните програми, кандидатката ги вовела следниве нови предмети: на додипломски студии (од 2013/14 г.) - *методолошки практикум*, *средновековни ризници* за насоката историја на

уметноста, а предметот *хералдика на Македонија (балкански контекст)* го ревидирала и го адаптирала за групата археологија почнувајќи од 2011/12 година и за групата историја (почнувајќи од 2014/15 година).

На постдипломски студии: на новата насока античка уметност, за историја на уметноста, која ја креирала како координатор на промената на наставните програми во 2008/09 година, ревидирани во 2013 година, ги предава задолжителните предмети: *методологија на научниот истражување и историја на уметноста*, со нови содржини различни од оние на другите насоки, како и предметот *уметноста на доцната антика-рано христијанство-корелации* (што започнала да го предава од летниот семестар на учебната 2011 година како избран предмет, а кој со претворањето во задолжителен предмет го дополнува и му ја менува содржината и задолжителната литература. На трет циклус студии во 2014 година ја дополнува содржината на новиот предмет *научноистражувачка методологија со примена и примери во подрачјето на историјата на уметноста и археологијата* и е еден од предавачите на предметот.

Во тековниот период, во 2013 година кај неа магистрира еден кандидат, а била член на комисија за оцена и одбрана на два кандидата магистранди (2010 г. и 2014 г.). Таа е и ментор на еден кандидат на докторски студии. Овој дел од наставно-образовната активност на д-р Снежана Филипова ја потврдува нејзината професионална посветеност и на студиите од II циклус (4 поени).

Ги изработила и еквиваленциите на предметните програми за втор циклус студии од 2004 до 2013 година.

Согласно со член 13 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кои се во примена од 1.1.2014 година, може да се констатира дека д-р Снежана Филипова од наставно-образовната дејност остварила 127,2 **поена** и со тоа шест пати го надминала минималниот број поени (20) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето редовен професор.

Научноистражувачка дејност

Од продуктивниот научноистражувачки опус ги издвојуваме трудовите објавени во реномирани научни списанија, за кои цениме дека имаат висока научна вредност, потврдена и со нивната широка прифатеност во стручната литература. Објавените стручни и научни трудови на кандидатката се карактеризираат со квалитетна методолошка поставеност и научна оправданост и имаат научен и стручен придонес. Поставени се на академскиот сајт ukim.academia.edu, каде што според интересот за нив, тие се подолго време меѓу 3 % најпопуларни трудови од вкупната бројка на трудови на сајтот.

Вонр. проф. д-р Снежана Филипова во изминатиов период за кој се избира учествувала на 10 научни и стручни собири, а соопштенијата со кои настапила се публикувани и несомнено претставуваат самостојни авторски трудови со неспорен научен придонес. Објавила 9 стручно-научни труда, еден апстракт и една стручна книга. Издвојуваме шест текстови кои ги квалификуваме како научно-стручни трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборници на трудови од меѓународни научни собири со меѓународен уредувачки одбор и во стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор:

1. Уметничкото културно наследство на средновековна Македонија – препорака за иднината, труд од зборник на меѓународната манифестација *Историско наследство-перспектива или хендикей*, издавач: Совет на меѓународната манифестација „Гоцеви денови“, Скопје 2011, 89-123.

Ова е есеистички стручен текст објавен во зборник на трудови од меѓународна конференција со меѓународна редакција, посветен на културното наследство на Македонија, во кој авторката резимира дека уметничкото богатство на Македонија е нејзин пасош кон иднината. Д-р Филипова ги третира исклучителните појави во уметноста и придонесот на Македонија во светското културно наследство, меѓу другото и заради хералдичките претстави од 12 век, религиозниот феномен на истовремена употреба на ист храм од две различни религии, континуитетот во избор на култни места, почитувањето на светите извори на вода.

2. *Early Christian reliquaries and encolpia and the problem of the so called crypt reliquaries in the Republic of Macedonia”, Rome, Constantinople and newly Converted Europe, Archaeological and Historical evidence, vol. II, Krakow, Leipzig-Rzeszow-Warszawa 2012, 113-130.*

Ова е научно-стручен текст објавен во зборник на трудови од престижна меѓународна конференција на академии на науки и уметности на 4 европски земји, со меѓународна редакција, посветен на реликвијарите, реликвијари крипти и енколпиони од ранохристијанска Македонија. Авторката ги разликува и ги класифицира застапените облици на реликвијари во облик на мали саркофази, камени ковчежиња, керамички садови, енколпиони со скапоцени камења, позлатени и од филигран, со гранули од злато, како и калапени, потоа разликува крипти-реликвијари под олтарските маси и апсиди зидани и вдлабени со крстовидна, правоаголна, кружна форма, ја следи нивната фреквенција по локалитети, а особен придонес е востановување на

ходочасничките центри во ранохристијанскиот период во Македонија. Ова е прв ваков труд во кој се третира целокупниот познат материјал кој се подведува под поимот реликвијари.

3. Early Christian reliquaries in the Republic of Macedonia, ***Systasis 20 (2012)***.

Ова е научно-стручен текст објавен во електронското списание со меѓународен борд во кој авторката синтетички ги третира од археолошките ископувања познатите реликвијари и нивните форми и аналогии.

4. Type of crosses in the art works in Macedonia, ***Systasis 24 (2014)***.

Ова е научно-стручен текст објавен во електронското списание со меѓународен борд во кој авторката ги третира формите на крстови, нивната распространетост и семиотика од ранохристијанската ликовна уметност во Македонија.

5. Notes on the continuous multi-confessional use of shrines, cult places, Christian relics and springs of holy water, ***Systasis 25 (2014)***.

Ова е научно-стручен текст објавен во електронското списание со меѓународен борд во кој авторката го третира континуитетот на употреба на свето место од антиката до денес, како и реткиот феномен на едновремена употреба на светилишта за две различни религиозни групи, појавата и аналогите во светот.

6. Some aspects of the Early Christian Architecture in Macedonia, *Зборник на трудови од меѓународниот симпозиум Денови на Јустинијан I*, одржан септември 2013 година, посветен на Македонија и Балканот во Византискиот комонвелт, 105-112, Скопје, 2014.

Ова е научно-стручен текст објавен во зборник на трудови од меѓународна конференција со меѓународен борд во кој е даден осврт на одредени карактеристики на архитектурата во ранохристијанскиот период во Македонија и донесува оригинални заклучоци, односно го демантира мислењето за влијанијата дојдени од север, туку ги поврзува со уметничките центри на Истокот (Палестина) според најновите сознанија за потеклото на полигоналните апсиди.

Д-р Филипова Снежана објавила и апстракт во зборник (Book of abstracts) на меѓународна конференција со меѓународен борд: *“Treatment of National Art History within the Courses of the Once History of Art of Yugoslavia in the Middle Ages and New Age”* “20 years after: problems and prospects of countries

of former Yugoslavia”, CEEPUS, University of Maribor, Faculty of Arts, with the Friedrich Ebert Stiftung, Maribor 1-2.12. 2011, глава 4.6, стр. 25.

Во овој апстракт, таа компаративно ги споредува и ги објаснува промените во содржините на наставните програми на филозофските факултети, насока историја на уметност, во некогашна Југославија со распадот на некогашната Федерација и процесот на доминантноста на националната уметност во новите курикулуми кои некогаш биле преглед на уметноста на Југославија.

Кандидатката објавила и труд во списание со меѓународен борд и импакт-фактор 0.682: 9 (6 бода):

The influence of Eastern and Western Architectural models on the churches built in the province Macedonia in the 5th-6th C., *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, Volume 2, no. 3, November 2013, MCSER Publishing, Rome-Italy 2013, 425-429.

Во овој текст авторката студиозно ги разгледува типовите на апсидални решенија кај епископските базилики во 5 и 6 век во тогашната провинција Македонија, и ги базира оригиналните заклучоци според статистичките и формални одлики на влијанијата кои дошле од христијанскиот Исток кај одредени специфични решенија на ротонда, поликонхос, и цркви со трапезни и правоаголни апсидални решенија.

Вонр. проф. д-р Снежана Филипова објавила и два труда во домашно списание и списание на в.о. институција (вкупно 4 бода):

1. “Творечките процеси во македонската ранохристијанска уметност - ротација на декоративните мотиви и композиции”, *ЗФФСк 2011*, 391-408;
2. текст за каталог од 51. Меѓународна струмичка ликовна колонија, Струмица, одржана од 1 до 15.8. 2014, 23-26.

Овие научно-стручни авторски трудови имаат значаен научен придонес во методолошкото компаративно расветлување на процесите на трансфер на ликовни мотиви и стилски влијанија во средновековната културно-уметничка стратиграфија на Македонија, односно во вториот труд од современата ликовна сфера, на која Филипова и пристапила многу студиозно, следејќи ја од почеток работата на создавање ново дело на групата од 20 автори- учесници на 51. Меѓународна ликовна колонија во Струмица, за која го напишала текстот за каталогот кој е своевидна методолошка стилска и компаративна критика.

Трудовите под реден број 2, 3, 4 и 6, се од областа на ранохристијанската и западна средновековна уметност и третираат актуелни теми и научноистражувачки проблеми, а под реден број 8 и 10 се од областа на методологијата на историјата на уметноста. Во нив се презентирани истражувања кои имаат јасно дефиниран проблем, примена на соодветна

методологија и стручно-научна аргументација. Објавените трудови ја легитимираат авторката д-р Снежана Филипова како компетентен истражувач во научните области во кои се врши изборот за редовен професор.

Вонр. проф. д-р Снежана Филипова учествувала на 10 меѓународни научни конференции, од кои треба посебно да се истакне учеството на следниве научни случувања:

1. Интернационална конференција на академиите на науки на Полска, Србија и Русија во Краков од 21 до 25.9. 2010, со реферат насловен: "Early Christian reliquaries found in the Republic of Macedonia" Rome, Constantinople and the newly converted Europe: archaeological and historical evidence" (1 поен);
2. учество со реферат: "*Treatment of National Art History within the Courses of the Once History of Art of Yugoslavia in the Middle Ages and New Age*" "20 years after: problems and prospects of countries of former Yugoslavia", СЕЕРУС, University of Maribor, Faculty of Arts, & the Friedrich Ebert Stiftung, Maribor, 1-2.12. 2011;
3. учество на меѓународната конференција одржана 2013 г. во Рим, на Сапиенца универзитетот, со реферат насловен *The influence of Eastern and Western architectural models on the churches built in the Province of Macedonia in the 5-6th C.*, 3rd International Conference on Human and Social Sciences ICHSS Conference, Rome, 22-23.9. 2013 (1 поен);
4. учество на интернационалниот симпозиум "Byzantine religious concept and contemporary Macedonia, 21 – 22. 10. 2011, организиран од Институт Еуро Балкан, со реферат насловен *Мокџа на реликвиите и христијанските култови на тлојто на Македонија* (1 поен);
5. учество со реферат на меѓународен симпозиум со реферат насловен: *Some aspects of the Early Christian Architecture in Macedonia*, Денови на Јустинијан I, Скопје, 18-19.10.2013 (1 поен);
6. учество со реферат на интернационалниот симпозиум Ниш и Византија XIII посветен на "Stefan Nemanja između Istoka i Zapada", одржан од 3-5 об. 2014 во Ниш со рефератот *Wooden relief from the Episcopal city Bargala*, каде што ги дооформи своите размислувања и научни гледишта за функцијата на дрвениот релјеф, ексклузивниот наод од локалитетот Баргала (1 поен).

Приложената листа на реферати со кои кандидатката учествувала на 9 интернационални научни случувања и една постер-презентација на меѓународна конференција го дава вкупниот број од 9,5 поени.

Во овој временски период којшто е предмет на нашата рецензија, треба да се издвојат и двете предавања кои д-р Снежана Филипова ги одржала како поканет предавач на:

1. Филозофскиот факултет во Марибор, Институт за историја на уметноста, на тема: *Ранохристијанска скулптура и илустрација во Република Македонија* (21.10. 2014) (3 поени).
2. Филозофскиот факултет во Риека, Катедра за историја на уметноста (7.11 2014), на тема: *Ранохристијански реликвијари во Македонија* (3 поени).

Согласно со член 13 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кои се во примена од 1.1.2014 година, проф. д-р Снежана Филипова **од научноистражувачката дејност** остварила вкупно 78,5 **поени** и со тоа повеќекратно го надминала минималниот број поени (20) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето редовен професор. Во однос на барањето за објавени најмалку шест научноистражувачки труда од соодветната област во меѓународни научни публикации и учество во научноистражувачки проекти, кое според наведениот член во Правилникот е услов за избор во звање, Комисијата утврди дека кандидатката ги исполнува условите.

Стручно-апликативна активност

Д-р Снежана Филипова има евидентна стручно-апликативна активност од којашто ќе издвоиме и ќе посочиме неколку ангажмани како учесник во 4 национални и 3 меѓународни проекти (вкупно 24 бода).

1. капитален национален проект: Систематски археолошки истражувања на локалитетот Баргала 2014, проект на Завод и Музеј Штип (2014);
2. Централна градска базилика, Баргала, проект на Завод и Музеј Штип;
3. Баргала, Средновековна некропола, црква „Св. Ѓорѓи“, Баргала проект на Музеј и Национална галерија - Штип (2014);
4. Extra Muros Баргала, проект на Завод и Музеј Штип;
во меѓународни проекти:
5. Археолошки ископувања на автопатот делница Благоевград-Софија, Бугарија, јуни-јули 2014;
6. Проект за меѓународна соработка со Археолошкиот музеј во Благоевград, Бугарија, 2014;
7. проект *Vienna Dialogues*, Project of the Department of Byzantine and Modern Greek Studies, University of Vienna (2012-2015 г.), работилница и симпозиум: *People on the Move and the things they carry*, организирани на 7 и 8 октомври 2014.

Во изминатиот период, вонр. проф. д-р Снежана Филипова остварила неколку студиски престои во странство до три месеци, и тоа во Краков, Полска, последна недела на септември 2010, каде што соработувала со в. н. сор. д-р Александар Мусин, виш научен соработник од Руската академија на науките, и

со в. н. сор. д-р Ришард Гржесик, Институт за славистика на Полската академија на науките;

во последната недела на јуни 2011 и јуни 2012 година во Чешка, Прага, на Језуитскиот универзитет (соработка со проф. Јозеф Боници и проф. Грети Динкова Брун, Понтифицки институт за средновековни студии од Торонто); во Бугарија- Кустендил, 24-29.4.2013, соработка со археолозите Веселина Вандова и Румен Спасов, во Кустендил, и во Благоевград, 29.6.-3.7.2014 и 22.8-2.9.2014, соработка со проф. Калин Порожанов и Александар Порталски од Југозападниот универзитет „Неофит Рилски“, и со Археолошкиот музеј на Благоевград, со н. сов. Цветана Комитова; во Сандански, Бугарија, студиски престој и соработка со Археолошкиот музеј, 4-10.7.2014; Австрија, Виена, соработка со проф. Улрике Кенен од Универзитетот во Минстер, и проф. Марија М. Шекели од 16 до 20.10.2014, за време на престојот на Институтот за византиски и модерни грчки студии на Универзитетот во Виена.

Проф. Филипова одржала предавање на институции од јавен интерес, во Музејот на Македонија, на 14 ноември 2014, насловено *Комнениџе и хералдикаџа во Македонија*. Во овој период учествувала и на една конференција во Прага (2011) со труд посветен на хералдиката, што се надоврзува на серијата одржани предавања, учество на интернационални и регионални конференции и трудови од претходниот период посветени на хералдиката.

Од приложените материјали за стручно-апликативната дејност на кандидатката д-р Снежана Филипова го издвојуваме нејзиниот значаен резултат во вид на научно-стручна книга од областа на библиотекарството (хералдиката) како една од областите во кои се избира: *Студии за Хералдикаџа во Македонија*, Македоника Литера, Скопје, 2014 (8 поени).

Во книгата, во шест поглавја, е направена анализа и синтеза на нејзините истражувања на хералдичките ликовни извори во средновековна Македонија и на традиционалното поимање на хералдиката во Византија. Еден од трудовите ги анализира примерите на мијачките знамиња и нивната хералдичка семиотика. Книгата содржи релевантна и долга *библиографска лисџа* и богат илустративен материјал. Треба да се потенцира разоткривањето на портретите на членовите на фамилијата Комнени и нивните грбови преку аналогии на претставите на светите војни во Св. Пантелејмон во Нерези и Св. Богородица во Фере, Грција. Д-р Снежана Филипова ги користи визулените извори претежно од средновековниот период, од најзначајните црковни споменици или откриени со археолошки ископувања (печати, накит итн.), ги класифицира според техники, симболи, хронологија и научно го обработила обемиот материјал од Република Македонија, и ги нашла аналогите на повеќето значајни симболи и грбови во околните региони и некогашни провинции на Византија. Во поглавјето за византиската хералдика Филипова го потенцира постоењето на вистинска хералдичка практика во времето на династијата

Комнени што престанала да се користи со падот на царството под Латините, а обновата на државата под палеолозите носи сосема поинакви пристапи и прекин на претходната практика, па двоглавиот орел и монограмите стануваат доминантни симболи-амблеми, ознака на ранг, канцеларија и институција, што е евидентно и во фрескосликарството на Македонија. Ова зборува за значењето и квалитетот на вложениот труд и ја легитимира авторката д-р Снежана Филипова како компетентен истражувач во областа на хералдиката (библиотекарство) како една од областите во кои се врши изборот за редовен професор (8 поени).

Д-р Снежана Филипова била раководител на постдипломските студии на Институтот за историја на уметноста и археологија во периодот 2013-2014 година (2 поена).

Таа е член на уредувачки одбор на две научно/стручни списанија (вкупно 1 бод):

- 1.Зборник на Филозофскиот факултет во Скопје (2011-2014);
- 2.електронско списание „Хаемус“ (2013-2014).

Од дејностите од поширок интерес на апликантката вонр. проф. д-р Снежана Филипова, за одбележување се следниве активности:

Експертската активност на кандидатката е евидентна и преку учество во подготовка на изложбата *Каменаџа џластџика од археолошкиот џлокалиџетџ Барџала*, Музеј и Национална галерија Штип, планирана за почетокот на 2015 година (1 поен), како и во изработка на 12 стручни подлоги за сценарија за снимање на документарно-едукативни емисии „Македонски црковни светилишта“, емитувани на Телевизија „Сонце“ во текот на 2012 и почетокот на 2013 година (10,8) поени. Филипова е член на научно/стручно тело: МАНД (Македонско археолошко научно друштво) и The International Academy for the promotion of Historical Studies (2 поена).

Согласно со член 13 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кои се во примена од 1.1.2014 година, кандидатката вонр. проф. д-р Снежана Филипова од стручно-апликативната дејност остварила вкупно 28,3 поени и со тоа повеќекратно го надминала минималниот број поени (5) што треба да ги оствари за да биде избрана во звањето редовен професор.

ПРЕДЛОГ И ЗАКЛУЧОК

Комисијата констатира дека во изминатиот период вонр. проф. д-р Снежана Филипова мошне успешно ги реализирала задачите поврзани со наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност. Согласно со член 13 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кои се во примена од 1.1.2014 година, проф. д-р Снежана Филипова, постигнувајќи вкупно **234** поени, неколкукратно го надминала минималниот број поени поединечно по сите три основи (наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност), како и минималниот вкупен број на поени (80) што се потребни за да биде избрана во звањето редовен професор. Воедно, кандидатката ги исполнува и другите услови за избор во звање пропишани во наведениот член од Правилникот, како и во член 125 од Законот за високото образование: докторирала во научните области за кои се избира, има објавено повеќе од шест научноистражувачки трудови од областа на историјата на уметноста во меѓународни научни публикации, учествувала или раководела со научноистражувачки проекти од областа на историјата на уметноста и образованието и придонела за оспособување на соработници и помлади наставници. Исто така, кандидатката добила висока оценка (9) од спроведената анкета на студентите при евалуацијата во академската 2013/2014 година.

Рецензентската комисија, имајќи предвид дека се исполнети сите критериуми, има чест на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да му предложи да ја избере **вонр. проф. д-р Снежана Филипова** во звањето **редовен професор** по научните области (дисциплини): **средновековна западна уметност, ранохристијанска уметност, библиотекарство и методологија на историјата на уметноста, методолошки практикум и методологија на научните истражувања.**

Рецензентска комисија

Д-р Марина Вицелџа Матијашиќ, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Александар Атанасовски, редовен професор, член, с.р.

Д-р Весна Димитриеска, редовен професор, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: __ _ **Филопова Љупчо Снежана**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Филозофски факултет, Институт за историја на уметност со археологија**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: хуманистички науки, историја на уметноста, ранохристијанска уметност, средновековна западна уметност, библиотекарство, методологија на историја на уметност, методолошки практикум, методологија на научните истражувања.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус студии	12
	Средновековна европска уметност 1 0,04 X 15недели =0,6x4часа неделно 2,4x5 семестри=12	12
	Средновековна европска уметност 2 0,04 X 15недели =0,6x4часа неделно 2,4x5 семестри=12	7,2
	0,04 X 15недели =0,6 Хералдика на МК (за археолози, 2012-2014 г.) 0,6x3 часа неделно=1,8x4 семестри=7,2	14,4
	0,04 X 15недели =0,6x4 часа неделно=2,4 x6 семестри =14, 4 (Методологија 2010 летен,-2014)	5,4=5 ¹
	Хералдика 1 (Основи на хералдиката) за група Историја на уметност 9 семестри по 1 час неделно 0,6x1x9=5,4	

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
2	<p>Одржување на настава од втор циклус студии</p> <p>0,05 x15 (недели)=0,75x9(семестри) x бр на часови неделно =6,75 x0,5 ч. неделно=3,375</p> <p>2014/15 нема запишани студенти</p> <p>2013/14 г. 8 часа од 2 задолжителни предмети (методологија, историја на уметност)</p> <p>2012/13 5 часа од изборен (уметноста на доцната антика, раното христијанство-корелации), 6 ч. насока Антика, 5 ч. насока Семиотика, од задолжителни</p> <p>2011/2012 3 часа задолж.,</p> <p>2010/2011г. зимски сем. 14 часа од задолж., 10 од 2 изборни=24</p> <p>2010г. летен семестар 7 часа од еден задолж.предмет, 5 од изборен (Хералдички систем на знаци)</p> <p>Вкупно 63 часа за 9 семестри просечно 7 часа по семестар=0,5 часа неделно</p>	3.3
3	<p>Одржување на теренска настава</p> <p>предмети Основи на хералдика и Методологија</p> <p>0,03x15недели=0,45x1час неделно по семестар од предмет</p> <p>за 2 предмета =0,9 x10семестри=</p>	9
4	<p>Одржување на вежби 0,03x15x2 часа неделно од Средновековна европска уметност, =0,45x2=0,9 бода x 10 семестри=9</p> <p>Одржување на вежби 0,03x15x2 часа неделно за</p>	18

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Методологија =0,45x2=0,9 бода X6 семестри=5,4 бода 0,45x2 часа неделно за Хералдика=0,9x4 семестри=3,6	
5	<p>Подготовка на нов предмет од Прв циклус- предавања</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методолошки практикум 2. Средновековни ризници 3. Хералдика на Македонија (балкански контекст) за групата археологија <p>Подготовка на нов предмет од од втор циклус -предавања за насока Античка уметност</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Методологија на научните истражувања 5. Историја на уметност 6. Уметноста на доцната антика и раното христијанство-корелации 	1x6=6
6	<p>Консултации со 0,002 x 50 студенти студенти</p> <p>по семестар (од два задолжителни предмета + 10 студенти од избран предмет Основи на хералдика во 6 семестри =60 + 20 студенти од избран предмет Хералдика на Македонија во 4 семестри=80 + постдипломци =4 по семестар X 10 семестри= вкупно 640 студенти x0,002</p>	1,28
7	Ментор на дипломска работа	4 x0,2=0,8
8	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 0,1	20x0,1=2
9	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (Јехона Спахиу, Дарко Христовски, Мартин Величковски)	3X 0,3=0,9
10	Интерна скрипта од предавања 5 по предметите Средновековна европска ум.1 и Средновековна европска ум.2, Методологија, Основи на Хералдика и Хералдика на МК (Балкански контекст)	1 4 4x5=20
11	Интерна скрипта од вежби по предметите Средновековна европска ум.1 и	3x3=9

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Средновековна европска ум.2, Основи на Хералдика	
12	<p>Пакет материјали за одреден предмет 1</p> <p>Средновековна европска ум.1 и Средновековна европска ум.2, Методологија, Основи на Хералдика и Хералдика на МК (Балкански контекст), Методолошки практикум,</p> <p>(Меѓудругото и превод на книгата на Јан Биалостоцки, <i>Повијесѝ умјейносѝи и хуманисѝичке знаносѝи</i>, Загреб 1986, -превод на дел од книга на Јозеф Гартнер, Марсел Побе, <i>Галиа Романика</i>, Југославија: Београд 1964, -превод на статија Вујадин Иванишевиќ, Развој Хералдике у Средњевековној Србији, <i>ЗРВИ 41</i> (2004), 213-234)</p>	1x6=6
	Вкупно	127, 2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1	Ментор на докторска дисертација (3) Сафет Ахмети	3
2	Ментор на магистерска работа (1) Дарко Христовски	1
3	Учесник во национален научен проект (3)	3x4=12
5	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор составен од експерти од најмалку 5 земји (4 бода) (автор)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Early Christian reliquaries in the Republic of Macedonia, <i>Systasis 20 (2012).</i> 2. Type of crosses in the art works in Macedonia, <i>Systasis 24 (2014).</i> 3. Notes on the continuous multi-confessional use of shrines, cult places, Christian relics and springs of holy 	3x4=12

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	water, <i>Systasis</i> 25 (2014).	
6	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор составен од експерти од најмалку 5 земји (3 бода) (автор)</p> <p>4. <i>Уметничкојто културно наследство на средновековна Македонија – преторака за иднината</i>, труд од зборник на меѓународна манифестација насловена „Историското наследство-перспектива или хендикеп“, издавач: Совет на меѓународната манифестација „Гоцеви денови“, Скопје 2011, 89-123.</p> <p>5. “Early Christian reliquaries and encolpia and the problem of the so called crypt reliquaries in the Republic of Macedonia”, <i>Rome, Constantinople and newly Converted Europe</i>, Archaeological and Historical evidence, vol. II, Krakow, Leipzig-Rzeszow-Warszawa 2012, 113-130</p> <p>6. Some aspects of the Early Christian Architecture in Macedonia, <i>Зборник на трудови од меѓународниот симпозиум Денови на Јустинијан I</i>, Македонија и Балканот во Византискиот комонвелт, 105-112, Скопје 2014</p> <p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор и со импакт фактор (автор)</p> <p>7. The influence of Eastern and Western Architectural models on the churches built in the province Macedonia in the 5th-6th C., 6th. <i>Academic Journal of Interdisciplinary Studies</i>, Volume 2, no. 3, November 2013, MCSER Publishing, Rome-Italy 2013, 425-429,</p>	3x3=9

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
		<p>1x6=6</p> <p>Вкупно 15</p>
7	<p>Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција 2 бода (автор)</p> <p>8. “Творечките процеси во македонската ранохристијанска уметност -ротација на декоративните мотиви и композиции”, <i>ЗФФСк 2011</i>, 391-408</p>	1x2=2
8	<p>Апстракт објавен во зборник (Book of abstracts) на меѓународна конференција со меѓународен борд 1</p> <p>- 9. “Treatment of National Art History within the Courses of the Once History of Art of Yugoslavia in the Middle Ages and New Age” “20 years after: problems and prospects of countries of former Yugoslavia”, СЕЕПУС, University of Maribor, Faculty of Arts, with the Friedrich Ebert Stiftung, <i>Maribor 1-2.12. 2011</i>, глава 4.6, сѝр. 25</p>	1
9	<p>Труд со оригинални научни резултати објавен во стручно/научно популарно списание</p> <p>10. Стручен текст во каталог од 51. Меѓународна струмичка ликовна колонија, одржана од 1 до 15.8.2014 во Струмица, Струмица, 2014, 23-26.</p>	1x2=2
10	Одржано предавање по покана на странски универзитет	3 3x2=6

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<p>предавања на покана на Институтот за историја на уметноста на Филозофскиот факултет во Марибор, на тема: <i>Ранохристијанска скулптура и илустрација во Република Македонија</i> (21.10. 2014)</p> <p>и на покана на Институтот за историја на уметноста на Филозофскиот факултет во Риека, на тема: <i>Ранохристијански реликвијари во Република Македонија</i> (7.11.2014).</p>	
11	<p>Учество на научен/стручен собир со реферат - усна презентација</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Учество со реферат: "Early Christian reliquaries found in Republic of Macedonia" International Conference organized the Polish Academy of Science in collaboration with the Russ Academy of Science and SANU "Rome, Constantinople and newly converted Europe: archaeological and histor evidence", Cracow, Poland, 21-25.9.2010. 2. Учество со реферат: "Early Christian iconography in the Republic of Macedonia", International conference for Academic Disciplines, Social Science and Humanities, of the American International Journal of Arts and Sciences (IJAS), and the Anglo American University (AIU) in Prague 21-22 June 2011, Prague. 3. Учество со реферат: "Treatment of National Art Hist within the Courses of the Once History of Art of Yugoslavic the Middle Ages and New Age" "20 years after: problems and prospects of countries of former Yugoslavia", CEEP University of Maribor, Faculty of Arts, together with Friedrich Ebert Stiftung, Maribor 1-2.12. 2011. 4. Учество со реферат и како модератор на 4. пленарна сесија на Интернационалниот симпозиум "Byzantine religious concept and contemporary Macedonia, 21 – 22. 10. 2011, организиран од Институт Еуро Балкан, труд насловен <i>Моќта на реликвиите и христијанските култови на територијата на Македонија</i> (<i>The power of the relics and Christian cults on the territory of Macedonia</i>) 5. Учество со реферат: <i>Medieval Macedonian frescoes as document and echo of the Eastern way of expressing</i> 	<p style="text-align: right;">1</p> <p style="text-align: right;">1x9=9</p>

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<p><i>heraldry</i>, International conference for Academic Disciplines, Social Science and Humanities, of the IJAS, and the AIU in Prague 26-29 June 2012, Prague.</p> <p>6. Учество со реферат на втора пленарна седница: <i>Да се живее заедно со ѝочии кон различносиие</i>, Трета светска конференција за меѓурелигиски и мешуцивилизациски дијалог „Слободата и достоинството – основни вредности во меѓучовечките, меѓурелигиските и меѓукултурните односи“, 10-12.5. 2013, Скопје.</p> <p>7. Учество со реферат: <i>The influence of Eastern and Western architectural models on the churches built in the Province of Macedonia in the 5-6th C.</i>, 3rd International Conference on Human and Social Sciences ICHSS Conference, Rome, 22-23.9.2013.</p> <p>8. Учество со реферат: <i>Some aspects of the Early Christian Architecture in Macedonia</i>, Меѓународен симпозиум „Денови на Јустинијан I“, Скопје, 18-19.10.2013.</p> <p>9. Учество со реферат <i>Wooden relief from the Episcopal city Bargala</i>, на интернационалниот симпозиум Ниш и Византија XIII посветен на “Stefan Nemanja izmedju istoka i zapada”, 3-5.6. 2014.</p>	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
12	<p>1. Учество на научен/стручен собир со реферат - Постер-презентација International scientific conference <i>The basilica of St. Sophia during the transition from paganism to Christianity</i>, Sofia 11-13 03 2014, presentation titled “Early Christian iconography-the role of the cross and variants of crosses present in the art works in Macedonia”, Софија 11-13.3.2014</p>	<p>1x0,5= 0,5</p>
	Вкупно	78,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1	Книга од стручна област (автор): <i>Студии за хералдикаџа во Македонија</i> , Македоника Литера, Скопје, 2014	8
2	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри Предавање во Музејот на Македонија, на 14. ноември 2014, <i>Комнениџе и хералдикаџа во Македонија</i> .	0,5
3	Раководител на постдипломски или докторски студии	2
4	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание 1.Зборник на Филозофскиот факултет во Скопје 2.Електронско списание „Хаемус“	2x0,5=1
5	Студиски престој во странство до три месеци 1.Полска, Краков, 23-29.9.2010 2.Чешка, Прага, 22-29.6.2011 Језуитски Универзитет, 3. Прага, Језуитски, 23-30.6.2012 Универзитет, 4.Бугарија, Кустендил, 25-29.4. 2013, 5.Благоевград Сандански 29.6 -3.7. 2014 и 4-10.7. 2014 6.Австрија, Виена 16-20. 10. 2014	6x0,5= 3
	Дејности од поширок интерес	
6.	Изработка на 12 стручни подлоги за сценарија за снимање на	12x

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	документарно-едукативни емисии „Македонски црковни светилишта”, емитувани на Телевизија „Сонце“ во текот на цела 2012 и почетокот на 2013 година	0,9= 10,8
7	Подготовка на изложба <i>Камената илустрација од археолошките локалитети Барјала</i> , Музеј и Национална Галерија Штип, 2014	1
8	Член на научно/стручно тело: 1.МАНД (Македонско археолошко научно друштво) 2.The International Academy for the promotion of Historical Studies	1x2=2
	Вкупно	28,3
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		127,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		78,5
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		28,3
Вкупно		234

Членови на Комисијата

1. Ред. проф. д-р Марина Вицела Матијашиќ, претседател, с.р.
2. Ред. проф. д-р Александар Атанасовски, член, с.р.
3. Ред. проф. д-р Весна Димитриеска, член, с.р.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
 Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје
 Филозофски факултет

Број: 02-1614/26
 Датум: 02-07-2018 г.
 СКОПЈЕ

Врз основа на член 218 од од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 82/2018), Одлуката за запирање за започнати постапки за повторен избор во звање редовен професор од Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.02-630/15 од 29. V 2018 година и член 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филозофски факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 274/2013 – пречистен текст), Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет на XI седницата одржана на 27.VI 2018 год., ја донесе следнава

ОДЛУКА
за стекнување на звањето редовен професор доживотно

1. проф. д-р **Снежана Филипова**, редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Филозофски факултет избран во наставно-научните области (дисциплини): ранохристијанска уметност, средновековна западна уметност, библиотекарство, методологија на историја на уметност, методолошки практикум, методологија на научните истражувања, на 27.VI 2018 година го стекнува звањето **редовен професор доживотно**.

2. Со денот на стекнување на звањето редовен професор доживотно, за наставно-научните области (дисциплини): ранохристијанска уметност, средновековна западна уметност, библиотекарство, методологија на историја на уметност, методолошки практикум, методологија на научните истражувања проф. д-р Снежана Филипова заснова работен однос на неопределено време со Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Филозофски факултет.

Образложение

Д-р Снежана Филипова, редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Филозофски факултет на 20.III 2015 година е избран/а во наставно-научното звање редовен професор. Врз основа на член 218 од од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 82/2018), Одлуката за запирање за започнати постапки за повторен избор во звање редовен професор од

Универзитетскиот сенат на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.02-630/15 од 29. V 2018 година, се одлучи како во диспозитивот на оваа Одлука.

3. Одлуката стапува во сила со денот на донесувањето.

4. Одлуката е доставена до: именуваниот, досието, Одделението за правни и општи работи и архивата на Факултетот.

ДЕКАН
на Филозофскиот факултет

Проф. д-р Ратко Дуев

изработил: м-р Игор Панев
проверил: Василка Наумоска
одобрил: проф. д-р Оливер Бакрески